

STRATEGIJA

LEKSIKOGRAFSKOGA ZAVODA

MIROSLAV KRLEŽA

2015–2020.

SADRŽAJ

O LEKSIKOGRAFSKOM ZAVODU MIROSLAV KRLEŽA	1
Svrha osnivanja i rada	1
Djelatnost i ustroj	1
ANALIZA POTENCIJALA I POLOŽAJA U OKRUŽENJU	3
Okruženje	3
Snage i mogućnosti	3
Slabosti i prijetnje	4
MISIJA	5
VIZIJA	5
STRATEŠKI CILJEVI, NAČINI OSTVARENJA I POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	6
OPĆI CILJ I. Jačanje leksikografske i enciklopedičke djelatnosti	6
1.1. Leksikografski projekti	6
1.2. Razvoj leksikografskoga potencijala	10
1.3. Unapređivanje međuinstitucijske suradnje	10
OPĆI CILJ II. Uspostava javno dostupnoga digitalnog repozitorija leksikografskih sadržaja	12
2.1. Nastavak digitalizacije i mrežnog objavljivanja knjižnih leksikografskih sadržaja	12
2.2. Izradba sustava za pripremu i mrežnu prezentaciju digitalnih leksikografskih sadržaja	12
2.3. Izradba rješenja za povezivanje digitaliziranih i digitalnih leksikografskih sadržaja	13
2.4. Povezivanje s digitalnim repozitorijima znanstvenih i kulturnih ustanova	13
2.5. Daljnji razvoj mrežnih stranica Zavoda	14
OPĆI CILJ III. Poticanje i razvoj znanstvenoga rada	15
3.1. Pravci i teme znanstvenoga rada	15
3.2. Jačanje znanstvenoga potencijala	18
3.3. Organiziranje i jačanje suradnje	18
3.4. Razradba i planiranje prijave znanstvenih projekata	19
3.5. Objavljivanje postignutih rezultata znanstvenoga i stručnoga rada	20
3.6. Organiziranje znanstvenih i stručnih skupova te poticanje popularizacijskih aktivnosti	21
3.7. Poboljšanje organizacijskih uvjeta znanstvenoga rada	22
PLAN ORGANIZACIJSKOGA RAZVOJA	23
Ljudski potencijali i ustrojstvo	23
Financiranje djelatnosti	23
Prostor i oprema	24
UNUTARNJA KONTROLA KVALITETE	25

O LEKSIKOGRAFskom ZAVODU MIROSLAV KRLEŽA

Svrha osnivanja i rada

Leksikografski zavod Miroslav Krleža utemeljen je 1950. na poticaj Miroslava Krleže i uz potporu najboljih suradnika leksikografskoga programa prve velike, opće *Hrvatske enciklopedije* Mate Ujevića. Osnovan je radi izradbe i objavljivanja leksikografskih djela (velike opće, posebne i strukovne enciklopedije, leksikoni, atlasi, enciklopedijski rječnici), odnosno da s tadašnjim najistaknutijim znanstvenicima i intelektualcima po znanstvenim metodama sastavlja, prikuplja i obrađuje rukopise za enciklopedijska, bibliografska i srodna djela. Osnivačka prava prenesena su 1972. na hrvatski Sabor; od 1991. Zavod nosi sadašnje ime, a *Zakon o Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža*, koji je donesen u svibnju 2003., definirao ga je kao javnu ustanovu od osobitog interesa za Republiku Hrvatsku.

Djelatnost i ustroj

Status, djelatnost i ustroj Zavoda uređeni su *Zakonom o Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža* (NN 96/03, 190/03) te razrađeni *Statutom Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža* (Suglasnost Vlade RH, NN 66/2013). Zavod je nositelj poslova u djelatnosti leksikografije i enciklopedike od interesa za Republiku Hrvatsku. Poslovi leksikografske i enciklopedičke djelatnosti osobito su: prikupljanje i obradba podataka, utvrđivanje i primjena strukovnih standarda, provjera, obradba i razvrstavanje podataka u leksikografsko-enciklopedičke jedinice, istraživanje hrvatske biobibliografske baštine, istraživanje hrvatske građe i tema u svjetskoj leksikografiji i enciklopedici, izradba i objavljivanje enciklopedija i leksikona, rječnika, bibliografija, kartografskih priručnika i drugih leksikografskih izdanja, utvrđivanje općih leksikografsko-enciklopedičkih standarda, organiziranje leksikografskih specijalističkih i strukovnih tečajeva, vrednovanje leksikografskih djela te potpora u njihovu izdavanju, suradnja sa srodnim inozemnim ustanovama radi unapređivanja leksikografsko-enciklopedičkih standarda. Djelatnost Zavoda uključuje i temeljna znanstvena istraživanja radi razvijanja znanstveno-strukovne osnove, teorijska i primijenjena istraživanja modela prikupljanja, obradbe, organizacije i raspačavanja znanja te istraživanja radi razvoja informacijskih i informatičkih modela prezentacije znanja.

Zavodom upravlja Ravnateljstvo od pet članova. Na čelu je Ravnateljstva glavni ravnatelj. Glavnoga ravnatelja i dva člana Ravnateljstva imenuje Vlada RH, i to na način da glavnoga ravnatelja i jednoga člana Ravnateljstva imenuje na prijedlog ministra zaduženoga za znanstvenoistraživačku djelatnost, a drugoga člana na prijedlog ministra kulture. Dva člana Ravnateljstva imenuje Znanstveno vijeće Zavoda. Ravnateljstvo planira rad Zavoda, donosi dugoročni program rada i godišnji plan rada, nadzire izvršenje plana rada, razmatra i donosi godišnja izvješća o radu, donosi godišnji financijski plan i godišnji financijski obračun, donosi Statut i opće akte, imenuje i razrješuje ravnatelja.

Glavni ravnatelj predstavlja Zavod, na čelu je Ravnateljstva, saziva njegove sjednice i predsjedava im, prati i nadzire provedbu odluka Ravnateljstva, odgovara za znanstveno-strukovni rad Zavoda, pokreće inicijative za unapređenje i razvoj leksikografije.

Ravnatelj ima poslovodnu funkciju, zastupa Zavod i odgovara za zakonitost rada Zavoda, organizira i vodi rad i poslovanje Zavoda, brine se o izvršavanju odluka Ravnateljstva, predlaže Ravnateljstvu godišnji plan rada i financijski plan te podnosi godišnja izvješća o realizaciji plana i financijska izvješća.

Znanstveno vijeće najviše je znanstveno-strukovno tijelo Zavoda, mjerodavno za stručno bavljenje leksikografsko-enciklopedičkim poslovima.

Zavod se sastoji od sljedećih organizacijskih cjelina:

- **Ured ravnatelja** koordinira rad i prati provedbu odluka Ravnateljstva, glavnoga ravnatelja i ravnatelja, povezuje i usmjerava stručne i poslovne aktivnosti u Zavodu te obavlja poslove javne prezentacije djelatnosti Zavoda.
- **Leksikografski odjel** središnji je odjel Zavoda i u njemu se obavlja leksikografska djelatnost. Sastoji se od redakcija, odsjeka i službi. Redakcije su temeljni organizacijsko-izvedbeni oblik leksikografskoga rada; dijele se na redakcije prema leksikografskim projektima i prema područjima leksikografskoga rada. Unutar Odjela trenutačno djeluje Odsjek za informatizaciju, koji razvija programske elemente informatizacije leksikografskoga rada i prijenos leksikografskih sadržaja u digitalni sustav. Prema potrebi se mogu osnivati i drugi odsjeci kao oblici strukovnoga razvoja i povezivanja leksikografa radi istraživanja u pojedinim znanstvenim područjima i poljima. Službe u Leksikografskom odjelu obavljaju pomoćne poslove bitne za leksikografsku djelatnost (Služba knjižnice i dokumentacije prikuplja, čuva i omogućuje uporabu knjiga i časopisa i dokumentacije, Služba korekture obavlja poslove korekture tekstova i prijeloma leksikografskih izdanja, časopisa, zbornika).
- **Grafičko-informatički odjel** obavlja poslove informatičke potpore stručnomu i poslovnomu sustavu Zavoda te informatičke i grafičke pripreme i prezentacije leksikografskih sadržaja i rezultata znanstvenih istraživanja. Sastoji se od Grafičke i Informatičke službe.
- **Opći odjel** obavlja pravne, kadrovske, opće i tehničke poslove te poslove čuvanja registraturnoga i arhivskoga gradiva. Sastoji se od Pravne službe, Tehničke službe i Službe arhiva.
- **Financijsko-komercijalni odjel** obavlja računovodstvene i financijske poslove, poslove prodaje i promidžbe izdanja i poslove čuvanja zaliha. Sastoji se od Službe računovodstva te Službe prodaje i zaliha.

ANALIZA POTENCIJALA I POLOŽAJA U OKRUŽENJU

Okruženje

Posebnost Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža jest da je jedina institucija u Hrvatskoj koja se sustavno bavi djelatnošću leksikografije i enciklopedike, pa je s obzirom na to Zavod i zakonski definiran kao nositelj poslova u djelatnosti leksikografije i enciklopedike od interesa za Republiku Hrvatsku.

Zavod je razvio i razvija vlastite znanstvene i stručne potencijale na području leksikografije i enciklopedike te suradnju sa znanstvenicima s visokih učilišta i iz javnih instituta, što znači da je u mogućnosti znanstveno utemeljeno i u skladu s najvišim stručnim standardima oblikovati i izraditi leksikografske projekte od interesa i za potrebe znanstvene i šire društvene zajednice.

U okruženju suvremenih informatičkih tehnologija i sve većega broja informacija Zavod kao jedina institucija u Hrvatskoj koja se sustavno bavi produkcijom leksikografskih i enciklopedičkih sadržaja u najširem rasponu znanstvenih disciplina pruža znanstveno verificirane i sistematizirane osnove za snalaženje u svijetu globalnog informiranja, čime podiže razinu stvaranja i korištenja javnoga znanja u Hrvatskoj.

Zavod je davao i davat će stručno-znanstvene usluge i drugim znanstvenim ustanovama te nezavisnim projektima koji zahtijevaju leksikografsku i enciklopedičku obradbu, u čemu ostvaruje matičnu funkciju organizirane enciklopedijske leksikografije.

Snage i mogućnosti

Snaga je Leksikografskoga zavoda u visokom stupnju razvijenosti leksikografske obradbe sadržaja sa svih područja znanja, odnosno visoka kvalificiranost znanstvenika i istraživača Zavoda u obradbi i oblikovanju leksikografskih djela, što se očituje i u broju leksikografskih projekata, čemu treba pridružiti i velike resurse stvorenoga i pohranjenoga znanja, koje se u digitaliziranom obliku obnavlja te postaje dostupno velikomu broju korisnika.

Snaga je Zavoda i u nacionalnoj i široj prepoznatljivosti, tradiciji i ugledu koje je stekao objavljivanjem enciklopedija i leksikona koji su bili bitan prinos u nastanku, održanju i širenju razine općega znanja, nerijetko s normativnom funkcijom, potom u materijalnim resursima (prostor, knjižnica, katalog, dokumentacija, arhiv), u suradnji s javnim sektorom i drugim ustanovama i udrugama u realizaciji specifičnih leksikografskih projekata za potrebe pojedinih društvenih i kulturnih zajednica te u suradnji sa znanstvenicima s hrvatskih visokih učilišta i iz javnih instituta, ali i u razvijanju vanjske suradnje zavodskih znanstvenika s visokim učilištima i javnim institutima.

Posebne mogućnosti razvoja Zavoda jesu u povezivanju pojedinačnih znanstvenih istraživanja zavodskih znanstvenika i istraživača s područja različitih znanstvenih disciplina s potrebama rada na leksikografskim projektima.

Mogućnost je Zavoda i u tome da kao organizirani sustav produkcije enciklopedičkih sadržaja može uvelike sudjelovati u usustavljanju, povezivanju i dograđivanju znanja na razini znanstvenih, arhivskih, knjižničnih, dokumentacijskih i informatičkih ustanova u zemlji i inozemstvu.

Slabosti i prijetnje

S obzirom na potrebu praćenja brzorastuće količine znanja, slabosti i prijetnje javljaju se u nepokrivenosti pojedinih područja stručno-znanstvenim kadrom, u čemu Zavod ovisi o mogućnostima i okvirima proračunskih sredstva te o suglasnosti za otvaranje radnih mjesta koju daje nadležno tijelo državne uprave.

Slabosti se javljaju i u društvenoj percepciji institucijske inercije, jer je za oblikovanje i izradbu zahtjevnih projekata potrebno više vremena, te u visokoj i rastućoj specijalizaciji današnje znanosti, što rad na projektima koji teže sintetiziranju i generalizaciji, odnosno na projektima koji zahtijevaju angažiranje izvanzavodskih stručnjaka, čini sve složenijim.

Slabosti povezane s radnim kontekstom jesu: razlike u kvaliteti i standardu unutrašnjih ili vanjskih stručnih angažmana pojedinaca, problem vrednovanja užega leksikografskog i znanstvenog rada, pokrivenost pojedinih disciplina stručnjacima.

Prijetnje se ponajprije odnose na financijsku nesigurnost zbog pada prihoda od prodaje klasičnih enciklopedijskih i uopće knjižnih izdanja (s obzirom na to da se javno financiranje Zavoda odnosi isključivo na plaće i materijalna prava radnika).

Slabosti i prijetnje javljaju se i u polju nadmetanja unutar informacijske zasićenosti preko mrežnih tehnologija. Tip i značenje informacija kakve pruža Zavod još ne postižu znatniji mrežni utjecaj, iako se na vidljivosti, posjećenosti i informatičkoj kompetitivnosti zavodskih baza znanja posljednjih godina najviše radilo. Premda su višestruko premašeni prijašnji rezultati, ovo je područje izloženo trajnim izazovima i prijetnjama, sa zahtjevom kontinuiranoga praćenja i ažuriranja zavodskih resursa znanja koji povlači i potrebu reorganizacije i modernizacije rada unutar informatičke sastavnice Zavoda.

MISIJA

Misija Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža utemeljena je osobito u suvremenoj funkciji enciklopedijske leksikografije koja postupcima sistematiziranja, sintetiziranja, indeksiranja, pohranjivanja i distribuiranja informacija i spoznaja daje mogućnost pouzdanoga pristupa globalnomu znanju, omogućuje sustavnu orijentaciju unutar brzorastućega broja informacija, čime jača mogućnosti široke i kreativne uključenosti korisnika u znanstvene, istraživačke i obrazovne procese.

Unutar procesa globalizacije, u mjeri u kojoj on zapostavlja ili potire pojedine društvene i kulturne identitete, misija je Zavoda i u razvoju, poznavanju i razumijevanju hrvatske prirodne i povijesne baštine te kulturne, znanstvene, političke i šire društvene zajednice u njezinu prožimanju s univerzalnim iskustvom i znanjem. Projekti Leksikografskoga zavoda razvijaju se i kao bitan prinos u nastanku i održanju suvremenoga hrvatskog kulturnog identiteta i znanstvenoga standarda, često s normativnom funkcijom u stručnoj, terminološkoj i metodološkoj izgradnji pojedinačnih znanstvenih i stručnih istraživanja, ali i u pojmovniku općedruštvene upotrebe.

U skladu s takvim općim i pojedinačnim zamislima i izvedbama, misija Zavoda osobito obuhvaća utvrđivanje općih leksikografsko-enciklopedičkih standarda, rad na standardizaciji znanstvenoga i stručnoga nazivlja, razvijanje velikih općih enciklopedija koje povezuju hrvatsku građu i teme s univerzalnim, prezentiranje hrvatske sastavnice i njezinu ugradnju u svjetsku znanstvenu i kulturnu građu na hrvatskom i drugim jezicima, razvijanje projekata o dosad leksikografski neobrađenim temama radi što boljega upoznavanja s različitim područjima znanosti i umjetnosti te rad na digitalnom povezivanju leksikografski obrađene građe u jedinstveni sustav međusobno povezanih jedinica koje se mrežno nadopunjuju u širini i dubini globalnoga znanja.

VIZIJA

Vizija Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža od 2015. do 2020. jest:

- unaprijediti mrežne sustave opće i specijalističke enciklopedike radi razvijanja javnoga znanja visoke znanstvene relevantnosti te kreirati jedinstveni javno dostupni digitalni repozitorij leksikografskih sadržaja
- dopuniti nacionalnu građu analitičkim i sintetskim člancima o najznačajnijim osobama i pojmovima
- nastaviti suradnju sa znanstvenom zajednicom u izradbi leksikografskih projekata i organizaciji znanstvenih skupova radi potpore razvoju pojedinih znanstvenih disciplina i tema
- popularizirati rezultate znanstvenih istraživanja objavljivanjem dijelova leksikografski obrađene građe zavodskih projekata na mreži
- poduprijeti angažman znanstvenika Zavoda u znanstvenom radu, osobito na unapređivanju javnoga znanja i njegove leksikografske obradbe, i nastavnom radu izvan Zavoda
- unaprijediti međunarodni profil, posebno suradnjom sa srodnim ustanovama u Europi, te inicirati mrežno povezivanje europskih općih enciklopedija, osobito onih »malih« naroda (jezika)
- razviti prepoznatljivost hrvatske nacionalne baštine ažuriranjem i proširivanjem mrežnih leksikografskih sadržaja na stranim jezicima.

STRATEŠKI CILJEVI, NAČINI OSTVARENJA I POKAZATELJI USPJEŠNOSTI

U ovom su dijelu strategije razrađeni opći ciljevi Zavoda koji pomažu ostvariti njegovu misiju i viziju od 2015. do 2020. Opći su ciljevi dodatno razrađeni kroz posebne ciljeve s aktivnostima za njihovo ostvarenje i pokazateljima za mjerenje učinkovitosti tih aktivnosti. Ciljevi, aktivnosti i ključni pokazatelji uspješnosti definirani ovim strateškim planom međusobno se nadopunjuju i prožimaju.

OPĆI CILJ I.

Jačanje leksikografske i enciklopedičke djelatnosti

Leksikografska i enciklopedička djelatnost Zavoda, kao što je prethodno istaknuto, regulirana je *Zakonom o Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža* (2003) i *Statutom Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža* (2013), a leksikografski rad kao obavljanje stručnih i znanstvenih poslova u leksikografskoj i enciklopedičkoj djelatnosti reguliran je *Pravilnikom o leksikografskom radu u Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža* (2013). Leksikografski rad kao dio leksikografske djelatnosti dijeli se na temeljni i specijalistički.

Temeljni leksikografski rad obuhvaća: prikupljanje, obradbu i normiranje podataka, oblikovanje i izradbu (pisanje) leksikografskih jedinica, usklađivanje (uređivanje) leksikografskih jedinica sa znanstveno-strukovnim spoznajama i prema načelima leksikografskih standarda, izradbu i rad na abecedarijima struka, povezivanje i priređivanje leksikografskih jedinica u sustave, pripremanje i uređivanje leksikografskih projekata kao cjelina.

Specijalistički leksikografski rad obuhvaća: jezično uređivanje i terminološko usklađivanje leksikografskih izdanja, likovno uređivanje leksikografskih izdanja, prikupljanje, provjeru i interpretaciju bibliografskih podataka, kartografsku obradbu i prikaz podataka, koncipiranje i izradbu programskih podloga i metoda obradbe leksikografskih jedinica i projekata, leksikografsku organizaciju, provjeru i održavanje usklađenosti jedinica s leksikografskim standardima i shemom projekta na mikrorazinama i makrorazinama.

Leksikografski rad obavlja se u Leksikografskom odjelu unutar redakcija koje se osnivaju po projektima i područjima leksikografskoga rada ili izravno u Leksikografskom odjelu. Organizaciji leksikografskoga rada pridonosi i pomoćnik ravnatelja za leksikografski rad, koji je ujedno voditelj Leksikografskoga odjela.

1.1. Leksikografski projekti

U razdoblju 2015–2020. temeljni leksikografski rad ostvarivat će se u okviru dviju skupina leksikografskih projekata: projekata temeljnoga niza i projekata posebnoga niza. Projekti temeljnoga niza trajni su ili višegodišnji projekti općih, nacionalnih i posebnih (strukovnih) enciklopedija i leksikona, enciklopedijskih rječnika i enciklopedijskih atlasa. Projekti posebnoga niza jesu enciklopedijske monografije, bibliografski, kartografski i drugi stručni priručnici te prigodna i tematska leksikografska izdanja, osobito ona u suradnji.

Projektima temeljnoga niza razvija se leksikografsko-enciklopedička djelatnost u smislu stvaranja, oblikovanja i javnoga prezentiranja leksikografski obrađene i usustavljene građe o svim područjima ljudskoga znanja i iskustva. Općim mrežnim enciklopedijama osnažuje se leksikografsko-enciklopedička djelatnost kao djelatnost koja podiže razinu znanja u društvu i prezentira znanstveno verificirane informacije o svim područjima ljudskoga znanja i umijeća. Ostalim projektima temeljnoga niza razvija se leksikografsko-enciklopedička djelatnost kao djelatnost koja sustavno i sveobuhvatno informira o pojedinim većim područjima ljudskih aktivnosti te kao djelatnost koja pridonosi usustavljanju i prezentiranju pojedinih znanstvenih disciplina.

Projektima posebnoga niza razvija se leksikografsko-enciklopedička djelatnost kao djelatnost usustavljene obradbe i prezentacije pojedinih specifičnih područja znanja te društvenih i kulturnih fenomena.

Leksikografski rad unapređivat će se razvojem pojedinačnih projekata kroz četiri opća pravca razvoja: održavanje i razvijanje opće mrežne enciklopedike s osobitim razvojem makropedijskoga elementa, odnosno širenja broja i veličine preglednih sintetskih članaka; održavanje i razvijanje nacionalnih leksikografskih projekata posebnih enciklopedija i leksikona (nacionalne biografije te enciklopedije i leksikoni pojedinih nacionalnih ili općih područja, odnosno struka); razvijanje općih pojmovnika pojedinih struka; razvijanje leksikografskih djela posebne namjene i specifične kulturne funkcije (personalni leksikoni, leksikoni ili enciklopedije regija, zajednica te zaokruženih cjelina unutar pojedinih disciplina ili područja).

1.1.1. Izradba projekata temeljnoga niza

Projekti temeljnoga niza razvijaju se kao trajni ili višegodišnji.

Trajni projekti temeljnoga niza jesu opća enciklopedijska izdanja na internetu: **Proleksis enciklopedija** i **Hrvatska enciklopedija**. Oba su izdanja objavljena kao knjižna, a potom su postavljena na internet. Rad na njima trajan je u smislu da se članci kontinuirano ažuriraju i nadopunjuju novim podacima i saznanjima te da se pišu novi članci. Riječ je o srodnim i komplementarnim projektima.

- **Proleksis enciklopedija** opći je enciklopedijski leksikon koji na sažet način nudi informacije o ukupnosti materijalnoga svijeta i ljudskih djelatnosti, uz naglašenije zastupljenu nacionalnu sastavnicu.
- **Hrvatska enciklopedija** opća je enciklopedija koja nudi šire informacije i tumačenja o ukupnosti materijalnoga svijeta i ljudskih djelatnosti, uz naglašenije zastupljenu nacionalnu sastavnicu. Razvija se u makropedijskom smjeru proširivanjem postojećih i izradbom novih preglednih i sintetskih članaka koji nude produbljenije informacije i interpretacije.

Višegodišnji projekti koji će se razvijati tijekom cijeloga petogodišnjeg ciklusa jesu **Hrvatski biografski leksikon** i **Hrvatska tehnička enciklopedija**. Oba se projekta razvijaju i kao knjižni i kao internetski.

- **Hrvatski biografski leksikon** opsežno je i cjelovito izdanje nacionalne biografske enciklopedije. Uz članke o najznačajnijim osobama donosi i biografije manje poznatih osoba, često prvi put ne samo u leksikografskoj obradbi nego i općenito. Hrvatski biografski leksikon dugoročan je i dalekosežan projekt bitan i za vrednovanje nacionalne bibliografske građe: dosad je objavljeno 8 svezaka (biografije osoba s prezimenima od A do Li; članci do Ko postavljeni su na internet), od 2015. do 2020. objavit će se još jedan knjižni svezak te će se na internet postaviti nekoliko stotina novih članaka, uključujući i oko 200 životopisa najistaknutijih osoba do slova Ž.
- U sklopu stvaranja biografske baze podataka trajno će se razvijati **Hrvatski osobnik** kao elektronička baza podataka, koja trenutačno sadržava imena oko 43 500 znanstvenika, pisaca, umjetnika, sportaša, javnih djelatnika s njihovim osnovnim podacima i koja će služiti za potporu svim izdanjima Zavoda.
- **Hrvatska tehnička enciklopedija** razvija se u suradnji s Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti i Akademijom tehničkih znanosti Hrvatske kao enciklopedija povijesti tehničkoga razvoja te suvremenoga stanja tehnike u Hrvatskoj s približno 4000 članaka (o tehničkim disciplinama, industrijskim granama i obrtima, institucijama, tvrtkama, osobama) u 4 tematska sveska. Od 2015. do 2020. planira se izlazak dvaju svezaka enciklopedije uz objavljivanje članaka na internetu.

Višegodišnji projekti koji su započeti prije 2015. i koji će završiti do 2020. jesu **Kazališni leksikon**, **Leksikon književno-kulturnoga nazivlja**, **Rječnik suvremenoga hrvatskog jezika**, **Filmski enciklopedijski rječnik** i **Hrvatski mjesni rječnik**.

- **Kazališni leksikon** razvija se kao jednosveščani knjižni projekt koji obrađuje oko 7500 osoba i pojmova s područja drame, kazališta i scenskih umjetnosti te teatrologije. Projekt je prvo leksikografsko izdanje toga tipa u Hrvatskoj.
- **Leksikon književno-kulturnoga nazivlja** razvija se kao internetski projekt koji obrađuje oko 7500 pojmova s područja teorije i povijesti književnosti i književne kulture. Projekt je dosad najopsežniji i najsveobuhvatniji leksikografski projekt toga tipa u Hrvatskoj.
- **Rječnik suvremenoga hrvatskog jezika** razvija se kao jednosveščani knjižni projekt koji obrađuje oko 120 000 leksema suvremenoga hrvatskog jezika.
- **Filmski enciklopedijski rječnik** razvija se kao jednosveščani knjižni projekt koji obrađuje oko 6000 pojmova iz filma i filmologije. Projekt je prvo leksikografsko izdanje toga tipa u Hrvatskoj
- **Hrvatski mjesni rječnik** razvija se kao projekt koji obrađuje oko 8000 naziva hrvatskih naseljenih mjesta, s imenima njihovih stanovnika i odnosnim pridjevima.

Višegodišnji projekti koji započinju te se planiraju završiti 2015–2020. jesu **Hrvatski etnološki leksikon** i **Leksikon hrvatskoga srednjovjekovlja**.

- **Hrvatski etnološki leksikon** razvijat će se kao jednosveščani knjižni projekt u približno 2500 članaka s područja etnologije, kulturne antropologije, etnografije i folkloristike, koji se, izuzevši opće teorijske pojmove, odnose isključivo na hrvatsku tematiku. Projekt je prvo leksikografsko izdanje toga tipa u Hrvatskoj.
- **Leksikon hrvatskoga srednjovjekovlja** razvijat će se kao jednosveščani knjižni projekt u približno 2000 članaka o osobama, toponimima i pojmovima hrvatskoga srednjeg vijeka, s ekstenzivnim upućivanjem na izvore i literaturu. Projekt se razvija u suradnji s Muzejom hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu i prvo je leksikografsko izdanje toga tipa u Hrvatskoj.

1.1.2. Izradba projekata posebnoga niza

Projekti posebnoga niza razvijaju se kao projekti kraćega trajanja i projekti posebne namjene. Projekti posebnoga niza pokrenuti prije 2015. koji završavaju do 2020. jesu **Rječnik stranih geografskih imena, Hrvatski židovski biografski leksikon, Enciklopedija Hrvatskoga zagorja, Splitski leksikon i Enciklopedija Bosne Srebrene.**

- **Rječnik stranih geografskih imena** razvija se kao leksikografski priručnik koji će sustavno popisati strana geografska imena koja su s vremenom poprimila hrvatski oblik (egzonimi), sa svim varijantama iz kartografskih i drugih izvora. Rječnik će biti objavljen u knjižnom obliku i na internetu, a s približno 4000 imena najsveobuhvatnije je izdanje toga tipa dosad u Hrvatskoj. Rad na njemu izravno je povezan s radom na znanstvenim projektima.
- **Hrvatski židovski biografski leksikon** razvija se kao jednosveščani knjižni projekt s približno 2000 biografskih članaka o najznačajnijim pripadnicima židovske zajednice na tlu Hrvatske. Projekt je nastao na poticaj Kulturnoga društva Miroslav Šalom Freiburger i prvo je izdanje toga tipa u Hrvatskoj.
- **Enciklopedija Hrvatskoga zagorja** razvija se kao jednosveščani knjižni projekt leksikografskoga opisa Hrvatskoga zagorja, koji će dati prikaz njegove prošlosti i suvremenosti u približno 2000 članaka (biografije, toponimi, pojmovi, fenomeni). Projekt se razvija uz potporu Krapinsko-zagorske županije i prvi je takav prikaz te regije.
- **Splitski leksikon** razvija se kao jednosveščani knjižni projekt leksikografskoga opisa Splita, odnosno njegove prošlosti i suvremenosti u približno 2000 članaka. Projekt se razvija uz potporu Grada Splita i u suradnji s Književnim krugom Split te je prvi takav prikaz toga grada.
- **Enciklopedija Bosne Srebrene** razvija se kao jednosveščani knjižni projekt uz potporu Franjevačke provincije Bosne Srebrene, koji će u približno 1000 članaka leksikografski obraditi djelovanje i značenje te provincije u kulturi hrvatskih krajeva.

Drugi projekti posebnoga niza pokretat će se temeljem konkretnih inicijativa (**Leksikon hrvatske dječje književnosti**) i ovisno o potrebama za leksikografskim projektima posebne namjene (npr. regionalne enciklopedije i leksikoni, personalni leksikoni, enciklopedijski priručnici).

U okviru projekata posebnoga niza također će se razvijati revidirana i dopunjena druga i derivirana izdanja. Od 2015. do 2020. planira se rad na sljedećim takvim projektima: **Leksikon hrvatskih pisaca, Hrvatski povijesni atlas, Hrvatska – zemlja i ljudi.**

- **Leksikon hrvatskih pisaca** internetski je projekt koji će iz knjižnoga izdanja *Hrvatske književne enciklopedije* (objavljene u 4 sveska) izlučiti, ažurirati i dopuniti biografske članke, uz dodatak oko 200 novih članaka o hrvatskim piscima.
- **Hrvatski povijesni atlas** razvija se revizijama i dopunama objavljenih karata iz prvoga izdanja 2003. te izradbom novih karata, koje će opseg knjige povećati za približno 40%.
- **Hrvatska – zemlja i ljudi** enciklopedijska je monografija koja donosi sažete, ali sveobuhvatne informacije o Hrvatskoj. Objavljena je u suradnji s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova povodom ulaska Hrvatske u Europsku uniju 2013. u knjižnom obliku i na internetu. Razvijat će se kao internetski projekt ažuriranjem podataka, u postojećim jezičnim inačicama (hrvatskoj, engleskoj i francuskoj) te u možebitnim novim prijevodima (njemački, španjolski, ruski).

Svi knjižni projekti postupno će se razvijati i prezentirati i kao internetski projekti.

1.1.3. Specijalistički leksikografski rad

Specijalistički leksikografski rad razvijat će se u razdoblju 2015–2020. u redakcijama po područjima leksikografskoga rada: Jezičnoj, Likovnoj i Kartografskoj redakciji.

Aktivnosti:

- nastavak rada i objavljivanje ažuriranoga i novoga sadržaja na trajnim projektima *Proleksis enciklopedije* i *Hrvatske enciklopedije*
- nastavak rada na višegodišnjim projektima *Hrvatskoga biografskog leksikona* i *Hrvatske tehničke enciklopedije* te objavljivanje pojedinih svezaka tih izdanja i njihovo postavljanje na internet
- nastavak i dovršetak rada te objavljivanje leksikografskih projekata *Kazališni leksikon*, *Leksikon književno-kulturnoga nazivlja*, *Rječnik suvremenoga hrvatskoga jezika*, *Filmski enciklopedijski rječnik*, *Hrvatski mjesni rječnik*, *Rječnik stranih geografskih imena*, *Hrvatski židovski biografski leksikon*, *Enciklopedija Hrvatskoga zagorja*, *Splitski leksikon*, *Enciklopedija Bosne Srebre*
- početak i dovršetak rada te objavljivanje leksikografskih projekata *Hrvatski etnološki leksikon*, *Leksikon hrvatskoga srednjovjekovlja*
- povećanje mrežnog informiranja o hrvatskim temama na stranim jezicima (internetske stranice enciklopedijske monografije *Hrvatska – zemlja i ljudi* na stranim jezicima)
- nastavak rada na drugim i deriviranim izdanjima.

Ključni pokazatelji: broj objavljenih leksikografskih izdanja u knjižnom obliku ili na internetu; broj novih leksikografskih članaka na internetu; broj novih informacija, odnosno ažuriranih i dopunjenih članaka na internetu

1.2. Razvoj leksikografskoga potencijala

Leksikografi su, prema *Zakonu o Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža*, znanstveni i stručni suradnici koji obavljaju poslove u djelatnosti leksikografije i enciklopedike. Leksikografi se biraju u leksikografska zvanja (leksikografski suradnik; leksikograf, prvi izbor; leksikograf, drugi izbor; viši leksikograf; leksikografski savjetnik, prvi izbor; leksikografski savjetnik, drugi izbor) prema odredbama *Pravilnika o izborima u leksikografska zvanja u Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža*, koje utvrđuje ministar mjerodavan za znanstvenoistraživačku djelatnost. Među leksikografima (ukupno 68) trenutačno je 13 leksikografskih suradnika, 10 leksikografa u prvom izboru, 24 leksikografa u drugom izboru, 17 viših leksikografa i 4 leksikografska savjetnika u drugom izboru. Izuzevši leksikografske savjetnike u drugom izboru, koji ne podliježu reizboru, svi ostali leksikografi podliježu obvezi reizbora svakih pet godina, temeljem svoga leksikografskoga rada.

Aktivnosti:

- usavršavanje leksikografa u leksikografskom radu
- napredovanje leksikografa u viša leksikografska zvanja u skladu s brojem sistematiziranih radnih mjesta, radnim potrebama i financijskim okvirima
- reizbor leksikografa.

Ključni pokazatelji: broj napredovanja u leksikografskim zvanjima; uspjelost reizbora

1.3. Unapređivanje međuinstitucijske suradnje

Zavod kontinuirano surađuje s hrvatskim znanstvenicima u realizaciji leksikografskih projekata. U 2014. na leksikografskim projektima temeljnoga ili posebnoga niza surađivalo je oko 150 znanstvenika, a 10 leksikografskih projekata vodili su, kao vanjski glavni urednici ili urednici, znanstvenici sa sveučilišta ili iz javnih instituta.

Zavod ostvaruje i suradnju s javnim ustanovama, udrugama i drugim javnim tijelima u izradbi leksikografskih projekata (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Akademija tehničkih zna-

nosti Hrvatske, Muzej hrvatskih arheoloških spomenika, Krapinsko-zagorska županija, Grad Split, Književni krug Split, Franjevačka provincija Bosna Srebrena). Zavod također ostvaruje suradnju s tijelima državne uprave u pripremi i prezentaciji leksikografskih sadržaja o Hrvatskoj (enciklopedijska monografija *Hrvatska – zemlja i ljudi* s inačicama na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku u suradnji s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova, abecedarij pravnih pojmova iz Pravnoga leksikona s prijevodnim inačicama na engleskom jeziku za Ministarstvo pravosuđa).

Zavod također vrednuje i podupire leksikografske projekte drugih nakladnika te će to nastaviti temeljem inicijative drugih nakladnika.

Potrebno je ojačati međunarodnu suradnju, posebice suradnju sa srodnim ustanovama u Europi, radi razmjene podataka i unapređivanja leksikografsko-enciklopedičkih standarda. Dosad je najznačajnija aktivnost Zavoda na međunarodnom planu bila sudjelovanje u razradbi projekta *Europedia* 2008–2009., koji je iniciralo vodstvo *Katalonske enciklopedije*, a za koji je interes isprva pokazalo 16 leksikografskih nakladničkih kuća iz 12 europskih zemalja. Svrha projekta bila je mrežno povezivanje glavnih europskih općih enciklopedija radi očuvanja multikulturalnoga viđenja Europe, ponajprije kroz nacionalnu građu, koju bi u projekt ugradila svaka enciklopedija. Projekt nije realiziran, a Zavod u idućem razdoblju planira potaknuti ponovni razvoj ideje *Europedije*. Trenutačno na međunarodnom planu Zavod stručnim savjetima sudjeluje u razvoju crnogorske, kosovske i bosanskohercegovačke enciklopedike.

Aktivnosti:

- nastavak suradnje s hrvatskim znanstvenicima u izradbi leksikografskih projekata
- nastavak i jačanje suradnje s javnim ustanovama, nakladničkim kućama i javnim sektorom u izradbi leksikografskih projekata
- jačanje međunarodne suradnje sa srodnim ustanovama u Europi radi razmjene leksikografski obrađenih podataka
- revitalizacija projektne ideje *Europedije*
- pružanje stručne pomoći drugim nakladnicima u realizaciji leksikografskih projekata.

Ključni pokazatelji: sporazumi ili ugovori o suradnji radi provedbe projekata, razmjene leksikografski obrađenih podataka i dr.

OPĆI CILJ II.

Uspostava javno dostupnoga digitalnog repozitorija leksikografskih sadržaja

Izgradnja i održavanje javno dostupnoga digitalnog repozitorija leksikografskih sadržaja obuhvaća rad na digitalizaciji već objavljenih knjižnih izdanja, razvoj i izradbu aplikacija za rad na izvorno digitalnim leksikografskim sadržajima i njihovu mrežnu prezentaciju, razvoj i izradbu rješenja za povezivanje svih digitaliziranih i digitalnih sadržaja te povezivanje s digitalnim repozitorijima znanstvenih i kulturnih ustanova. Poslovi razvoja programskih elemenata informatizacije leksikografskoga rada i nadzor prijenosa leksikografske građe u sustav digitalne i internetske građe obavljaju se u Odsjeku za informatizaciju Leksikografskog odjela. Organizaciji poslova informatizacije i digitalizacije pridonosit će i pomoćnik ravnatelja za informatizaciju.

2.1. Nastavak digitalizacije i mrežnog objavljivanja knjižnih leksikografskih sadržaja

Razvoj digitalnoga repozitorija objavljene knjižne leksikografske građe pridonosi prezentaciji temeljne djelatnosti Zavoda u okruženju novih medija te očuvanju nacionalne leksikografske i enciklopedičke baštine, a olakšava i potiče leksikografski i znanstveni rad. Rad na digitalizaciji knjižnih izdanja Zavoda započeo je 2009. projektom izradbe portala znanja (na adresi enciklopedija.lzmk.hr), koji trenutačno obuhvaća sadržaj sedam digitaliziranih izdanja s više od 60 000 natuknica. U Zavodu se digitalizacija knjižnih izdanja provodi skeniranjem građe, njezinom obradbom s pomoću programa za optičko prepoznavanje znakova (OCR), korekturom teksta i njegovim unosom u aplikaciju za mrežno objavljivanje izdanja. U tijeku je i digitalizacija *Kataloga retrospektivne bibliografije članaka*. Skenirani autorski katalog te katalog šifri i pseudonima (*Digitalizirani katalog*) dostupan je javnosti preko mrežne stranice (na adresi katalog.lzmk.hr), a trenutačno se dovršava unos sadržaja skeniranih kartica u mrežnu aplikaciju, čime će građa biti dostupna u pretraživom obliku.

U razdoblju 2015–2020. nastavit će se s provedbom digitalizacije knjižne građe Zavoda i njezinim mrežnim objavljivanjem.

Aktivnosti:

- nastavak skeniranja, OCR obradbe, korekture i mrežnog objavljivanja knjižnih izdanja Zavoda
- izradba nove mrežne aplikacije za postojeća digitalizirana izdanja Zavoda, koja se temelji na softveru otvorenoga koda
- izradba mrežne stranice za objavljivanje digitaliziranoga *Kataloga retrospektivne bibliografije članaka*.

Ključni pokazatelji: broj digitaliziranih knjižnih izdanja Zavoda; broj digitaliziranih leksikografskih sadržaja objavljenih na mreži; postavljanje digitaliziranoga *Kataloga retrospektivne bibliografije članaka* na mrežu

2.2. Izradba sustava za pripremu i mrežnu prezentaciju digitalnih leksikografskih sadržaja

Trenutačno je u Zavodu nekoliko izdanja na kojima se leksikografski rad te prezentacija rezultata toga rada provode isključivo u mrežnom okruženju. Ponajprije su to javnosti besplatno dostupna mrežna izdanja *Proleksis enciklopedije* (na adresi proleksis.lzmk.hr) i *Hrvatske enciklopedije* (na adresi enciklopedija.hr), koja se uređuju kao digitalna izdanja Zavoda, jer se njihov sadržaj kontinuirano nadopunjuje i ažurira preko mrežnih aplikacija. Leksikografski rad na većini ostalih leksikografskih projekata također se u većoj mjeri odvija preko mrežnih aplikacija, bilo da je planirano njihovo objavljivanje u knjižnom bilo u digitalnom obliku.

U idućem će se razdoblju usavršavati postojeće te izrađivati nove mrežne aplikacije, koje će omogućiti da se rad na leksikografskim sadržajima u cijelosti odvija u mrežnom okruženju te koje će poboljšati mrežnu prezentaciju navedenih sadržaja.

Aktivnosti:

- izradba nove osnovne mrežne aplikacije za rad na leksikografskim sadržajima, koja se temelji na softveru otvorenoga koda
- izradba dodataka osnovnoj aplikaciji za rad na leksikografskim sadržajima, koji su prilagođeni potrebama pojedinih izdanja Zavoda
- izradba posebnih aplikacija za rad na specifičnim izdanjima Zavoda
- izradba aplikacije koja će omogućiti središnje upravljanje i uređivanje likovnih sadržaja izdanja Zavoda
- izradba aplikacije za središnje upravljanje i uređivanje kartografskih sadržaja izdanja Zavoda.

Ključni pokazatelji: izrađene mrežne aplikacije za leksikografski rad i središnje upravljanje leksikografskim sadržajima; broj leksikografskih projekata koji se odvijaju uz pomoć novih mrežnih aplikacija; broj digitalnih leksikografskih sadržaja objavljenih na mreži

2.3. Izradba rješenja za povezivanje digitaliziranih i digitalnih leksikografskih sadržaja

Digitalizirana izdanja Zavoda zastupljena na portalu znanja dostupna su za pretraživanje kao zasebne cjeline, ali su i povezana zajedničkim abecedarijem, što omogućuje pretraživanje njihova sadržaja preko zajedničke tražilice. Digitalna internetska izdanja koja se kontinuirano ažuriraju (*Proleksis enciklopedija* i *Hrvatska enciklopedija*) dostupna su za pretraživanje i pregledavanje isključivo kao zasebne cjeline (s poveznicama na sadržaje digitaliziranih izdanja). U idućem će se razdoblju sva izdanja Zavoda dostupna na mreži povezati u jedinstven sustav kako bi se omogućilo pretraživanje njihova sadržaja preko zajedničke nadtražilice. Stoga se planira razvoj mrežne aplikacije koja će omogućiti povezivanje svih digitaliziranih i digitalnih sadržaja Zavoda. Aplikacija će biti modularne arhitekture kako bi se osnovne mogućnosti – pretraživanje i prezentacija sadržaja – u budućnosti mogle proširivati novim načinima povezivanja.

Aktivnosti:

- razvoj i izradba središnje baze podataka s indeksiranim leksikografskim sadržajima, koja se temelji na softveru otvorenoga koda
- razvoj i izradba nove aplikacije za pretraživanje i prikaz digitaliziranih i digitalnih leksikografskih sadržaja
- razvoj aplikacije za sadržajnu analizu i povezivanje sadržaja iz različitih izdanja Zavoda
- integracija nadtražilice u mrežne stranice Zavoda.

Ključni pokazatelji: objavljivanje nove mrežne stranice za povezivanje digitaliziranih i digitalnih izdanja Zavoda; uspostavljeno povezivanje digitaliziranih i digitalnih leksikografskih sadržaja; izrađena nadtražilica za pretraživanje digitaliziranih i digitalnih leksikografskih sadržaja

2.4. Povezivanje s digitalnim repozitorijima znanstvenih i kulturnih ustanova

Povezivanjem s digitalnim repozitorijima ostalih znanstvenih ustanova podupire se izgradnja zajedničke e-infrastrukture hrvatskoga obrazovnog i istraživačkog prostora. Radit će se i na

povezivanju s digitalnim sadržajima hrvatskih kulturnih ustanova kako bi se, među ostalim, stvorili preduvjeti za uključivanje u digitalnu zbirku europske kulturne baštine (*Europeana*).

Digitalni repozitorij Zavoda od samoga će početka biti razvijan u skladu s načelima za razvoj podatkovnoga sloja nacionalne istraživačke e-infrastrukture, odnosno na način koji omogućuje povezivanje s repozitorijima ostalih ustanova. Kako bi se to postiglo, bit će omogućeno dohvaćanje podataka u nekom od standardnih otvorenih formata.

Aktivnosti:

- razvoj i izradba rješenja za izvoz podataka iz digitalnoga repozitorija Zavoda u neki od otvorenih formata
- razvoj i izradba sučelja za povezivanje s digitalnim repozitorijima drugih ustanova.

Glavni pokazatelj: omogućen izvoz digitalnih leksikografskih sadržaja u otvorenom formatu; izrađeno sučelje za povezivanje s digitalnim repozitorijima drugih ustanova; uspostavljeno povezivanje s digitalnim repozitorijima drugih ustanova

2.5. Daljnji razvoj mrežnih stranica Zavoda

Mrežne stranice Zavoda ključne su za promociju i popularizaciju leksikografske i enciklopedičke djelatnosti. Osim obavješćivanja javnosti o aktualnim događajima i postignućima povezanim s aktivnostima Zavoda, one su platforma za prezentaciju svih digitalnih sadržaja Zavoda.

U 2011. načinjen je redizajn i novo sadržajno oblikovanje dotadašnjih mrežnih stranica Zavoda. Dio sadržaja stranica preveden je na engleski jezik, pa su načinjene i mrežne stranice na engleskom jeziku, a kreiran je i profil na Facebooku. Na natječaju VIDI Web Top 100 u prosincu 2011. mrežna stranica Zavoda proglašena je najboljom u Hrvatskoj u kategoriji *Vladine organizacije, državne institucije i javni servisi*.

U svrhu unapređivanja prezentacije Zavoda na internetu u idućem je razdoblju planiran kontinuirani razvoj mrežnih stranica. Pritom će se u mrežne stranice integrirati najnovije tehnologije, a poradit će se i na usavršavanju funkcionalnosti sadržaja koji se publiciraju na stranici.

Aktivnosti:

- nastavak kreiranja i ažuriranja sadržaja o aktivnostima Zavoda na mrežnim stranicama
- informatičko unapređivanje mrežnih stranica Zavoda prilagodbom stranica različitim uređajima.

Glavni pokazatelji: broj ažuriranih i novih sadržaja o aktivnostima i postignućima Zavoda na njegovim mrežnim stranicama; izrađena informatička prilagodba mrežnih stranica Zavoda za različite uređaje

OPĆI CILJ III.

Poticanje i razvoj znanstvenoga rada

Znanstveni rad Zavoda dio je leksikografske i enciklopedičke djelatnosti, kako je regulirano *Zakonom o Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža, Statutom Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža te Pravilnikom o leksikografskom radu u Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža*. Uključuje temeljna znanstvena istraživanja radi razvijanja znanstveno-strukovne osnove, teorijska i primijenjena istraživanja modela prikupljanja, obradbe, organizacije i raspačavanja znanja te istraživanja radi razvoja informacijskih i informatičkih modela prezentacije znanja. Znanstveni rad povezan s temeljnim leksikografskim radom obuhvaća i znanstvena istraživanja za potrebe leksikografskih projekata te prenošenje rezultata tih istraživanja u leksikografska i srodna djela. Znanstveni rad Zavoda obavlja se u Leksikografskom odjelu.

3.1. Pravci i teme znanstvenoga rada

U razdoblju 2015–2020. znanstveni rad Zavoda planira se ostvarivati u sklopu četiriju glavnih pravaca istraživanja s pojedinačnim temama:

3.1.1. Istraživanja na području jezikoslovne leksikografije

Istraživanja na području jezikoslovne leksikografije obuhvatit će proučavanja hrvatskoga standardnog jezika, jezične i rječničke baštine, znanstveno-strukovne terminološke problematike te toponomastike radi razvoja, usustavljanja i standardizacije opće, znanstvene i stručne terminologije te informacijske obradbe i prezentacije nazivlja u obliku rječnika, pojmovnika i tezaurusa. Provodit će se u sklopu i za potrebe leksikografskih i znanstvenih projekata te znanstvenoga rada pojedinih znanstvenika i istraživača, a napose će obuhvatiti:

- usustavljanje i standardizaciju hrvatskoga filmskog i filmološkog nazivlja te utvrđivanje prijevodnih inačica naziva na stranim jezicima
- interdisciplinarno istraživanje hrvatskih egzonima te izradbu baze egzonima kao osnove za njihovu standardizaciju i preporuke za uporabu
- usporedbu egzonima u hrvatskom i slovenskom jeziku, istraživanje utjecaja na procese njihova udomaćivanja u obama jezicima te izradbu tipologije prema načinu udomaćivanja
- oblikovanje tezaurusa znanstvenoga pojmovlja hrvatskoga srednjeg vijeka i renesanse kao osnove za istraživanje znanstvene terminologije iz navedenoga istraživačkog područja
- analiziranje leksikografske obradbe nazivlja, postanka naziva te leksičko-semantičkih odnosa među nazivima u rječnicima hrvatskoga jezika
- lingvostilistička i književnostilistička istraživanja hrvatskoga jezika i književnosti.

Aktivnosti:

- dovršetak rada na leksikografskom projektu *Filmski enciklopedijski rječnik*, koji je kao znanstveni projekt Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta (MZOS) financiralo 2007–2013
- nastavak i dovršetak rada na bilateralnom hrvatsko-slovenskom znanstvenom projektu *Poredbena analiza hrvatskih i slovenskih egzonima*, koji MZOS i Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije financiraju 2014–2015
- početak rada na znanstvenim projektima *Razvoj korpusa egzonima za potrebe njihova istraživanja te Oblikovanje tezaurusa znanstvenoga pojmovlja hrvatskoga srednjeg vijeka i renesanse*, prijavljenim na natječaj Istraživačke stipendije za profesionalni razvoj mladih istraživača i poslijedoktoranada, financiranje kojih bi trebalo biti osigurano iz sredstava Europskoga socijalnog fonda. Ako prijavljeni projektni prijedlozi ne budu odabrani na natječaju, Zavod

će nastojati osigurati istraživačke i financijske kapacitete za njihovu provedbu. Također će se nastaviti prijavljivati na nacionalne i međunarodne natječaje s temama iz jezikoslovne leksikografije.

- nastavak i dovršetak izradbe leksikografskih projekata kojima je cilj skupljanje, proučavanje i usustavljanje opće, znanstvene i stručne terminologije (*Rječnik suvremenoga hrvatskog jezika, Rječnik stranih geografskih imena, Hrvatski mjesni rječnik, Leksikon književno-kulturnoga nazivlja, Leksikon hrvatskoga srednjovjekovlja*)
- uspostava mrežnih aplikacija na internetskim stranicama Zavoda radi unosa, prezentacije i raspačavanja rezultata istraživanja na području jezikoslovne leksikografije
- objavljivanje rezultata istraživanja u znanstvenim i stručnim publikacijama
- prezentacija rezultata istraživanja na znanstvenim i stručnim skupovima.

3.1.2. Interdisciplinarna i multidisciplinarna istraživanja na području humanističkih i drugih znanosti

Interdisciplinarna i multidisciplinarna istraživanja na području humanističkih i drugih znanosti povezana su sa širenjem znanstvenih temelja leksikografske obradbe nacionalne i opće građe. Provođit će se u sklopu i za potrebe leksikografskih i znanstvenih projekata te znanstvenoga rada pojedinih znanstvenika i istraživača. Napose će obuhvatiti:

- istraživanje hrvatske biografske baštine, osobito društvenih struktura u ranom novom vijeku (plemstvo), redovništva, latinističke historiografije i historiografije o manjinskim zajednicama, vojne, pravne i društvene povijesti XX. stoljeća
- istraživanje povijesti hrvatske tehnike, odnosno tehničko-tehnološkoga razvoja i industrijske baštine
- proučavanje etnoloških i kulturnoantropoloških tema s područja hrvatske tradicijske i suvremene kulture
- istraživanje društvene, gospodarske i kulturne povijesti gradova na istočnoj obali Jadrana u srednjem vijeku
- istraživanje hrvatske fortifikacijske baštine srednjega i ranoga novog vijeka
- istraživanje na području znanosti o umjetnosti, napose hrvatskoga slikarstva i likovne kritike prve polovice XX. stoljeća te povijesti hrvatskoga filma
- istraživanje epoha kulturne povijesti, ponajprije epohe prosvjetiteljstva
- društveno-geografska istraživanja hrvatskoga prostora.

Aktivnosti:

- nastavak rada na *Hrvatskom biografskom leksikonu*, jednom od temeljnih leksikografskih projekata, koji je donedavno bio ključnim dijelom znanstvenoga projekta *Hrvatska biobibliografska baština* (MZOS ga je financirao 2001–2013)
- početak, nastavak ili dovršetak izradbe ostalih leksikografskih projekata koji će u svoj korpus ugraditi i rezultate znanstvenog istraživanja u okviru navedenih znanstvenih tema (*Hrvatska tehnička enciklopedija, Hrvatski etnološki leksikon, Hrvatski povijesni atlas, Enciklopedija Hrvatskoga zagorja*)
- prijava znanstvenoga projekta *Enciklopedizacija nacionalne tehničke baštine u europskom kontekstu* na natječaj Hrvatske zaklade za znanost (HRZZ), možebitno i na druge nacionalne i međunarodne natječaje
- osmišljavanje drugih znanstvenih projekata utemeljenih na prikazanim znanstvenim temama i njihovo prijavljivanje na nacionalne i međunarodne natječaje

- uspostava mrežnih aplikacija na internetskim stranicama Zavoda radi unosa, prezentacije i raspačavanja rezultata istraživanja u prikazanom području znanstvenoga rada
- objavljivanje rezultata istraživanja u znanstvenim i stručnim publikacijama
- prezentacija rezultata istraživanja na znanstvenim i stručnim skupovima.

3.1.3. Istraživanja na području enciklopedike

Istraživanja na području enciklopedike obuhvatit će proučavanja enciklopedičkih modela prikupljanja, obradbe, organizacije i raspačavanja znanja u povijesnom kontekstu te u kontekstu novih medija radi boljšega razumijevanja osnova leksikografije i enciklopedike te razvoja novih modela konsolidacije i prezentacije znanja. Provodit će se u sklopu i za potrebe leksikografskih i znanstvenih projekata te znanstvenoga rada pojedinih znanstvenika i istraživača, a napose će obuhvatiti:

- istraživanje svjetskoga i hrvatskoga enciklopedizma
- istraživanje enciklopedičkoga koncepta u tradicionalnim i mrežnim enciklopedičkim djelima
- istraživanje i razvoj modela za kvantitativnu procjenu enciklopedičke relevantnosti na temelju metričkih istraživanja zastupljenosti građe u velikim skupovima podataka.

Aktivnosti:

- nastavak rada na mrežnim leksikografskim projektima *Hrvatska enciklopedija* i *Proleksis enciklopedija*, kao platformama za ispitivanje enciklopedičkoga koncepta u okruženju novih medija
- nastavak rada na leksikografskom projektu *Hrvatska tehnička enciklopedija* uz razvoj, valorizaciju i implementaciju modela za kvantitativnu procjenu enciklopedičke relevantnosti te uklapanje navedene istraživačke teme u znanstveni projekt *Enciklopedizacija nacionalne tehničke baštine u europskom kontekstu*, koji se planira prijaviti na natječaj HRZZ-a
- objavljivanje rezultata istraživanja u znanstvenim i stručnim publikacijama
- prezentacija rezultata istraživanja na znanstvenim i stručnim skupovima.

3.1.4. Istraživanja na području informacijskih znanosti

Istraživanja na području informacijskih znanosti imat će za cilj jačanje teorijske osnove za razvoj rješenja raspačavanja enciklopedički organiziranoga znanja u okruženju novih medija. Primijenjena istraživanja na tom području omogućit će razvoj i primjenu naprednih funkcionalnosti mrežnih leksikografskih projekata, a bit će i potpora projektima digitalizacije knjižnih leksikografskih sadržaja, međusobnoga povezivanja digitalnih i digitaliziranih leksikografskih sadržaja te povezivanja s kompatibilnim projektima drugih ustanova. Obuhvatit će:

- istraživanje rješenja za povezivanje sadržaja unutar pojedinih digitaliziranih i digitalnih izdanja Zavoda, međusobno povezivanje različitih digitaliziranih i digitalnih izdanja Zavoda te njihovo povezivanje s drugim internetskim bazama podataka
- istraživanje rješenja za povezivanje digitalnoga repozitorija leksikografskih sadržaja s digitalnim repozitorijima hrvatskih znanstvenih i kulturnih ustanova radi stvaranja otvorenih repozitorija znanja i nastavnih pomagala
- istraživanje mogućnosti integracije izdanja Zavoda kao didaktičkih pomagala u sustavu osnovnoga i srednjega školstva, napose u sklopu razvoja sustava za elektroničko učenje (e-učenje)
- istraživanje metodologija razvoja softvera u kontekstu digitalne humanistike.

Aktivnosti:

- razvoj koncepta središnjega povezivanja leksikografskih sadržaja
- odabir rješenja za povezivanje digitalnoga repozitorija leksikografskih sadržaja s digitalnim repozitorijima znanstvenih i kulturnih ustanova
- razvoj modela prilagodbe mrežnih leksikografskih sadržaja kao didaktičkih pomagala
- razvoj novih informatičkih rješenja i funkcionalnosti mrežnih leksikografskih sadržaja
- objavljivanje rezultata istraživanja u znanstvenim i stručnim publikacijama
- prezentacija rezultata istraživanja na znanstvenim i stručnim skupovima.

Ključni pokazatelji: broj objavljenih leksikografskih izdanja; postavljanje digitalnih inačica knjižnih izdanja ili njihovih dijelova na internetske stranice Zavoda; objavljivanje izvornih digitalnih sadržaja na internetskim stranicama Zavoda; kvalitativni razvoj funkcionalnosti mrežnih leksikografskih sadržaja prikazan povećanjem broja posjeta korisnika mrežnim stranicama Zavoda; broj prijavljenih i ugovorenih nacionalnih i međunarodnih znanstvenih projekata; broj objavljenih znanstvenih i stručnih radova; broj sudjelovanja na znanstvenim i stručnim skupovima

3.2. Jačanje znanstvenoga potencijala

U Zavodu će se poticati usavršavanje leksikografa upisanih na poslijediplomske doktorske studije te istraživača i znanstvenika u svrhu povećanja kvalitete znanstvenoga potencijala u istraživačkim područjima kojima se Zavod bavi. Među leksikografima trenutačno je 11 znanstvenika, odnosno doktora znanosti izabranih u znanstvena zvanja, 8 doktora znanosti koji nisu izabrani u znanstvena zvanja (od kojih su 2 u postupku izbora u znanstveno zvanje) i 12 magistara znanosti. Na poslijediplomske doktorske studije s područja društvenih i humanističkih znanosti trenutačno je upisano 15 djelatnika. Zavod će nastojati zadržati, a u skladu s mogućnostima i povećati potencijale u broju znanstvenika, istraživača i doktoranada te, kao i dosad, pružati financijsku potporu svim oblicima znanstvenoga usavršavanja.

Aktivnosti:

- nastavak pružanja podrške poslijediplomskomu doktorskomu usavršavanju te poticanje doktoranada na izradbu i obranu doktorske radnje
- poticanje doktora znanosti na izbore u znanstvena zvanja te znanstvenika na daljnja napredovanja u znanstvenim zvanjima
- nastavak podupiranja aktivnoga sudjelovanja na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima
- podupiranje ostalih oblika znanstvenoga usavršavanja u zemlji i inozemstvu.

Ključni pokazatelji: broj obranjenih doktorskih disertacija; broj izbora i napredovanja u znanstvenim zvanjima; sudjelovanja na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima; sudjelovanja u ostalim oblicima znanstvenoga usavršavanja u zemlji i inozemstvu

3.3. Organiziranje i jačanje suradnje

Zavod je dosad ostvarivao intenzivnu suradnju s hrvatskim znanstvenicima i znanstvenim ustanovama u ostvarenju svoje temeljne leksikografsko-enciklopedičke djelatnosti. I u idućem će razdoblju pružati podršku i organizacijski voditi projekte potaknute iz znanstvene zajednice u svrhu izdavanja leksikografskih izdanja za kojima postoji potreba u znanstvenoj i široj zajednici te u svrhu leksikografskog usustavljanja pojedinih znanstvenih disciplina.

Znanstvena suradnja sa sastavnicama sveučilišta i javnim institutima u Hrvatskoj dosad se ostvarivala na provedbi znanstvenih projekata, suorganiziranju znanstvenih skupova te sudjelovanjem znanstvenika i istraživača Zavoda u nastavi. U tom će se smislu i u idućem razdoblju nastaviti ili uspostaviti suradnja s hrvatskim znanstveno-nastavnim ustanovama. Posebice bi trebalo ojačati suradnju s Katedrom za leksikografiju i enciklopediku Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu.

Međunarodna znanstvena suradnja nedostatno je profilirana te će se potaknuti njezino jačanje i institucionalizacija. Trenutačno se međunarodna znanstvena suradnja realizira jedino u sklopu bilateralnoga hrvatsko-slovenskoga projekta *Poredbena analiza hrvatskih i slovenskih egzonima*, u provedbi kojega sudjeluju znanstvenici iz Zavoda, Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje te Geografskog inštituta Antona Melika ZRC SAZU iz Ljubljane.

Radi povećanja kvalitete znanstvenoga potencijala i znanstvenoga rada Zavoda u idućem će se petogodišnjem razdoblju poticati organiziranje i jačanje znanstvene suradnje u zemlji i inozemstvu.

Aktivnosti:

- nastavak pružanja podrške projektima potaknutima iz znanstvene zajednice
- nastavak i jačanje suradnje s visokim učilištima u Hrvatskoj na kojima znanstvenici i istraživači Zavoda sudjeluju u izvođenju nastave
- nastavak i poticanje suradnje sa znanstvenim ustanovama radi organiziranja domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova
- uspostava suradnje s domaćim i međunarodnim znanstvenim ustanovama radi provedbe zajedničkih znanstvenih projekata
- poticanje svih oblika suradnje sa srodnim ustanovama u zemlji i inozemstvu.

Ključni pokazatelji: sporazumi ili ugovori o suradnji s domaćim i inozemnim znanstveno-nastavnim ustanovama radi provedbe zajedničkih projekata, nastavnih aktivnosti, organiziranja znanstvenih skupova i dr.

3.4. Razradba i planiranje prijave znanstvenih projekata

U prethodnom petogodišnjem razdoblju Zavod je bio nositelj dvaju znanstvenih projekata MZOS-a (*Hrvatska biobibliografska baština* i *Filmski enciklopedijski rječnik*), financiranje kojih je završeno 2013. Tijekom 2014. i 2015. MZOS i Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije podupiru bilateralni hrvatsko-slovenski znanstveni projekt *Poredbena analiza hrvatskih i slovenskih egzonima*.

Kad je riječ o programima financiranima iz EU fondova, Zavod je 2013. sudjelovao na natječaju Sedmoga okvirnog programa za istraživanje i razvoj (FP7) s projektnim prijedlogom *Educational data mining and machine learning for improved teaching and learning*, koji je prijavljen u suradnji devet ustanova iz zemlje i inozemstva. Projekt je pozitivno ocijenjen, ali u konačnici nije odobren za financiranje. Trenutačno se očekuju rezultati natječaja Istraživačke stipendije za profesionalni razvoj mladih istraživača i poslijedoktoranada, za koji su osigurana sredstva iz Europskoga socijalnog fonda. Zavod je na navedeni natječaj prijavio dva projekta (*Razvoj korpusa egzonima za potrebe njihova istraživanja* i *Oblikovanje tezaurusa znanstvenoga pojmovlja hrvatskoga srednjeg vijeka i renesanse*), koji će se, ako budu odobreni za financiranje, provoditi tijekom 2015. i 2016.

U idućem će se razdoblju raditi na razradbi i prijavi projekata na natječaje za financiranje iz nacionalnih fondova, ponajprije na natječaje koje raspisuje HRZZ. Također će se istražiti mogućnost sudjelovanja na natječajima u novom okvirnom programu EU-a za istraživanje i inovacije *Obzor 2020*, koji je na snazi od 2014., a u kojem su društveno-humanističke znanosti integrira-

ne u velik dio aktivnosti. Kad je riječ o strukturnim fondovima, znanstvenim su ustanovama na raspolaganju sredstva već spomenutoga Europskog socijalnog fonda te Europskoga fonda za regionalni razvoj, a za provedbu natječaja mjerodavan je MZOS. Istražit će se i mogućnost uključivanja Zavoda u projekt *Europeana*, kojemu je cilj povezivanje digitalne i digitalizirane europske kulturne baštine, iako on zasad obuhvaća uglavnom ustanove u kulturi.

Aktivnosti:

- osmišljavanje i priprema znanstvenih projekata koji bi se mogli prijaviti na natječeaje za financiranje iz nacionalnih fondova, u prvom redu natječeaje HRZZ-a
- definiranje istraživačkih područja u kojima Zavod može ostvariti međunarodnu prepoznatljivost radi prijavljivanja na natječeaje programa financiranih iz EU fondova
- pronalaženje partnera na područjima zajedničkoga istraživačkog interesa i formiranje istraživačkih skupina za prijavu projekata na nacionalne i međunarodne natječeaje
- praćenje natječaja koje objavljuju HRZZ, MZOS, Agencija za mobilnost i programe EU i dr.
- ispitivanje mogućnosti uključivanja u projekt *Europeana*.

Ključni pokazatelji: broj prijavljenih nacionalnih i međunarodnih projekata; broj prihvaćenih i ugovorenih nacionalnih i međunarodnih projekata; broj projekata na kojima je Zavod jedna od partnerskih ustanova

3.5. Objavljivanje postignutih rezultata znanstvenoga i stručnoga rada

Opseg i kvaliteta znanstvene produkcije Zavoda pratit će se objavljivanjem postignutih rezultata znanstvenoga rada, bilo da je riječ o rezultatima istraživanja koja se provode u sklopu izradbe leksikografskih ili znanstvenih projekata Zavoda bilo o individualnim istraživanjima znanstvenika i istraživača. Iako je znanstveni rad, kao dio temeljnoga leksikografskog rada, povezan i s objavljivanjem leksikografskih projekata, znanstvena će se aktivnost u prvom redu pratiti objavljivanjem radova u recenziranim domaćim i inozemnim znanstvenim i stručnim časopisima. Kako bi se povećala vidljivost i prepoznatljivost znanstvenoga rada Zavoda, u idućem će se razdoblju znanstvenu produkciju usmjeriti na objavljivanje radova u časopisima koji su indeksirani u relevantnim bibliografskim i citatnim bazama podataka. Nadalje se očekuje da će se rezultati istraživanja prezentirani na znanstvenim skupovima također objavljivati u recenziranim znanstvenim časopisima ili recenziranim zbornicima. Budući da se znanstvena komunikacija na području društveno-humanističkih znanosti u velikoj mjeri odvija i preko znanstvenih knjiga, pratit će se broj objavljenih autorskih i uredničkih knjiga te poglavlja u knjigama.

Poticat će se objavljivanje rezultata znanstvenoga istraživanja i u znanstvenom časopisu *Studia lexicographica*, koji je Zavod pokrenuo 2007., a kojemu je predmetno područje ponajprije leksikografija i enciklopedistika kao grana u polju informacijskih znanosti. Na mrežnim stranicama Zavoda te na portalu hrvatskih znanstvenih časopisa HRČAK omogućen je otvoreni pristup cjelovitim tekstovima radova objavljenih u časopisu. U idućem je razdoblju nužno steći uvjete za uključivanje časopisa u bibliografske i citatne baze podataka relevantne za društvene i humanističke znanosti. Planira se i izdavanje znanstvenih monografija u posebnom nakladničkom nizu Zavoda.

Uz otvoreni pristup digitaliziranim i digitalnim publikacijama objavljenima na internetskim stranicama Zavoda u idućem je razdoblju u planu poraditi na razvoju otvorenoga pristupa rezultatima znanstvenoga i stručnoga rada. Objavljivanjem i raspačavanjem znanstvenih i stručnih podataka preko internetskih stranica Zavod će poduprijeti inicijativu otvorene znanosti te pridonijeti širenju javnoga znanja.

Aktivnosti:

- nastavak objavljivanja rezultata znanstvenoga i stručnoga rada u sklopu leksikografskih projekata
- nastavak objavljivanja rezultata znanstvenoga i stručnoga rada u obliku znanstvenih i stručnih radova u recenziranim časopisima i zbornicima sa znanstvenih skupova te u obliku recenziranih knjiga
- intenziviranje objavljivanja radova u časopisima indeksiranim u relevantnim bibliografskim i citatnim bazama podataka
- poticanje objavljivanja rezultata istraživanja, osobito onih iz leksikografije i enciklopedike, u časopisu *Studia lexicographica*
- osiguravanje redovitoga izlaženja časopisa *Studia lexicographica* te postizanje indeksiranosti časopisa u relevantnim bibliografskim i citatnim bazama podataka
- pokretanje posebnoga nakladničkog niza znanstvenih monografija
- omogućivanje otvorenoga pristupa znanstvenim i stručnim podacima objavljenima na internetskim stranicama Zavoda.

Ključni pokazatelji: broj objavljenih leksikografskih izdanja; broj radova objavljenih u recenziranim časopisima i recenziranim zbornicima sa znanstvenih skupova; udio radova objavljenih u časopisima indeksiranim u relevantnim bazama podataka; broj objavljenih autorskih i uredničkih znanstvenih knjiga i poglavlja u knjigama te znanstvenih monografija u posebnom nakladničkom nizu Zavoda; broj radova objavljenih u časopisu *Studia lexicographica*; objavljeni brojevi časopisa *Studia lexicographica*; indeksiranost časopisa u relevantnim bazama podataka; uspostava informatičkoga rješenja za otvoreni pristup podacima na internetskim stranicama Zavoda

3.6. Organiziranje znanstvenih i stručnih skupova te poticanje popularizacijskih aktivnosti

Zavod je dosad organizirao znanstvene skupove samostalno ili u suradnji sa znanstveno-nastavnim ustanovama u Hrvatskoj i ustanovama iz inozemstva, što mu je jedan od ciljeva i u idućem petogodišnjem razdoblju. U svrhu jačanja djelatnosti leksikografije i enciklopedike te međunarodne prepoznatljivosti Zavoda u planu je organiziranje znanstveno-stručnih leksikografskih radionica te međunarodnih znanstvenih skupova na području leksikografije i enciklopedike, koji bi se, po mogućnosti, održavali u određenim vremenskim intervalima. Zavod će također organizirati izdavanje zbornika svih skupova kojima je bio organizator ili suorganizator.

Budući da izdanja Zavoda usustavljaju znanstveno utemeljene informacije o različitim aspektima života i društva, jedan je od temeljnih ciljeva njegove izdavačke djelatnosti širenje i popularizacija rezultata znanstvenih istraživanja. Objavljivanjem dijelova leksikografski obrađene građe zavodskih projekata na mreži pridonijet će se popularizaciji i promociji znanosti. Jačanje vidljivosti i prepoznatljivosti temeljnoga leksikografskog te znanstvenog rada i nadalje će se provoditi promicanjem ostalih aktivnosti s pomoću kojih će se zainteresiranoj javnosti prezentirati postignuća Zavoda (informiranjem preko mrežne stranice Zavoda, prezentacijom u medijima, održavanjem predavanja učenicima i studentima, održavanjem ostalih javnih predavanja i dr.).

Aktivnosti:

- nastavak organiziranja znanstvenih skupova u suradnji s ustanovama iz Hrvatske i inozemstva te izdavanja zbornika

- organiziranje međunarodnih znanstvenih skupova te znanstveno-stručnih radionica s područja leksikografije i enciklopedike u određenim vremenskim intervalima
- popularizacija i promocija znanosti objavljivanjem leksikografske građe na mrežnim stranicama Zavoda
- nastavak prakse ugošćivanja učenika, studenata i nastavnika
- nastavak informiranja javnosti o aktivnostima Zavoda preko mrežne stranice
- nastavak i jačanje prezentacije rada Zavoda u medijima
- uvođenje ostalih popularizacijskih aktivnosti koje se temelje na sudjelovanju javnosti (npr. dani otvorenih vrata, javna predavanja).

Ključni pokazatelji: broj organiziranih i održanih znanstvenih skupova i radionica; broj objavljenih zbornika radova; rastuća dinamika popularizacijskih aktivnosti (objavljivanje leksikografske građe na mrežnim stranicama, predavanja i dr.); pozitivna javna percepcija Zavoda (s pomoću prezentacije aktivnosti Zavoda preko mrežne stranice te preko medija)

3.7. Poboljšanje organizacijskih uvjeta znanstvenoga rada

Znanstveno vijeće, kao što je prethodno istaknuto, najviše je znanstveno-strukovno tijelo Zavoda, mjerodavno za stručno bavljenje leksikografsko-enciklopedičkim poslovima. U idućem bi razdoblju trebalo ojačati njegovu ulogu u planiranju i organizaciji znanstvenoga rada Zavoda. Organizaciji i koordinaciji znanstvenoga rada Zavoda pridonosit će i pomoćnik ravnatelja za znanstveni rad i međuinstitucijsku suradnju.

U razdoblju 2015–2020. radit će se na dodatnom profiliranju i institucionaliziranju znanstvene aktivnosti Zavoda. Uvjeti za bolje povezivanje i usklađivanje leksikografskoga i znanstvenoga rada te poticanje znanstvenih istraživanja mogli bi se postići osnivanjem odsjeka prema znanstvenim područjima. Očekuje se da bi se kroz te odsjeke podigla znanstvena produkcija Zavoda, stvorili uvjeti za bolju koordinaciju i usklađivanje znanstvenoga rada pojedinih znanstvenika i istraživača i efikasnije povezivanje leksikografskoga i znanstvenoga rada te podigla nacionalna i međunarodna prepoznatljivost i vidljivost Zavoda.

PLAN ORGANIZACIJSKOGA RAZVOJA

Ljudski potencijali i ustroj

Plan organizacijskoga razvoja ljudskih potencijala Zavoda u idućih pet godina utemeljen je na prikazanim strateškim ciljevima. Kad je riječ o ljudskim potencijalima, do 2020. u mirovinu odlaze 34 radnika, od toga 14 leksikografa (1 u zvanju leksikografskoga savjetnika, drugi izbor; 6 u zvanju višega leksikografa; 7 u zvanju leksikografa, drugi izbor), a među njima i jedan viši znanstveni suradnik. U idućem je razdoblju namjera nastaviti ograničavati broj radnika u pomoćnim djelatnostima, a zadržati i po mogućnosti povećati broj leksikografa i znanstvenika. U planu je provođenje reizbora radnika u leksikografska zvanja te 28 izbora u viša leksikografska zvanja u slijedu linearnoga napredovanja i temeljem odlazaka radnika u mirovinu. Time bi se oslobodio određen broj radnih mjesta u najnižem leksikografskom zvanju leksikografskoga suradnika, pa se planira, u skladu s financijskim okvirima i ovisno o suglasnosti MZOS-a za otvaranje novih radnih mjesta, zapošljavanje do 5 radnika u zvanju leksikografskoga suradnika u deficitarnim područjima (prirodno i tehničko područje te područje programsko-informatičke specijalnosti).

U doba tematskoga vrednovanja privatnih znanstvenih organizacija i drugih pravnih osoba koje je 2012. provodila Agencija za znanost i visoko obrazovanje 5 je radnika Zavoda bilo izabrano u znanstvena zvanja, dok ih je u 2014. bilo 11. Trend porasta znanstvenoga kadra u određenoj se mjeri može očekivati i u idućem petogodišnjem razdoblju. Osim što se pretpostavlja da će 10 radnika steći stupanj doktora znanosti (pri čemu treba istaknuti kako se očekuju 4 obranjene doktorske disertacije iz leksikografije i enciklopedistike kao grane polja informacijskih znanosti), očekuje se i porast broja znanstvenika, odnosno izbor 6 radnika u zvanje znanstvenoga suradnika, napredovanje 1 radnika iz zvanja višega znanstvenog suradnika u zvanje znanstvenoga savjetnika te 5 radnika iz zvanja znanstvenoga suradnika u zvanje višega znanstvenog suradnika.

Organizacijski razvoj Zavoda u idućem bi se petogodišnjem razdoblju trebao unaprijediti i osnivanjem odsjeka prema znanstvenim područjima, koji bi, kao što je već istaknuto, pridonijeli boljemu povezivanju leksikografskoga i znanstvenoga rada te dodatnomu institucionaliziranju znanstvene aktivnosti Zavoda.

Financiranje djelatnosti

Plaće i materijalna prava za sve radnike Zavoda u razdoblju 2015–2017. osigurani su iz Državnoga proračuna RH. Budući da je znanstveni rad Zavoda povezan s leksikografskim radom, financiranje znanstvene djelatnosti posredno je osigurano i plaćama zaposlenika Leksikografskog odjela, ali i zaposlenika ostalih odjela, koji pružaju stručnu, administrativnu ili tehničku potporu leksikografskomu i znanstvenomu radu.

Iz vlastitih su sredstava (prihodi ostvareni od vlastite djelatnosti prodaje knjiga i zakupa poslovnoga prostora) u idućem razdoblju planirani rashodi za autorske honorare izvanzavodskim znanstvenicima i istraživačima koji surađuju na izradbi zavodskih projekata te za tisak knjižnih izdanja. U navedenom će se razdoblju iz vlastitih prihoda osiguravati nabava znanstvene i stručne literature te uredske i računalne opreme, koje su nužne za leksikografski i znanstveni rad. Također će se iz vlastitih prihoda pružati financijska potpora usavršavanju znanstvenika i istraživača (poslijediplomski doktorski studiji, izbori u zvanja, sudjelovanja na znanstvenim skupovima i dr.) te stručnog osoblja.

Nužno je da Zavod u idućem petogodišnjem razdoblju poradi na osmišljavanju, pripremi i prijavi znanstvenih projekata na natječaje za financiranje iz nacionalnih i međunarodnih fondova kako bi potaknuo znanstvena istraživanja u okviru zacrtanih pravaca i tema znanstvenoga rada, odnosno kako bi osigurao dodatne izvore financiranja znanstvenoga rada.

Prostor i oprema

Zavod raspolaže adekvatnim uredskim prostorom koji u potpunosti zadovoljava uvjete za obavljanje leksikografske i enciklopedičke djelatnosti, odnosno znanstvenoga rada.

Za provedbu znanstvenih istraživanja u Zavodu ključan je pristup znanstvenoj, stručnoj i referentnoj literaturi, arhivskomu gradivu i sekundarnim izvorima informacija (knjižnični katalozi, bibliografske i citatne baze), kao i odgovarajuća informatička infrastruktura. Opremljenost knjižnice te pristup relevantnim primarnim i sekundarnim izvorima informacija na zadovoljavajućoj su razini za ostvarenje strateških ciljeva.

Kad je o informatičkoj infrastrukturi riječ, zbog razmjerne zastarjelosti temeljne računalne opreme u idućih će se pet godina provoditi zamjena osobnih računala novim uređajima. Također se planira uspostava bežične mrežne infrastrukture u zavodskim radnim prostorijama, jer je uporaba pametnih osobnih uređaja i prijenosnih računala u porastu. Osim obnove serverske infrastrukture trebat će ojačati prostor za pohranu podataka. Stoga će, osim pohrane dijela podataka na virtualnim vanjskim serverima, biti potrebno organizirati lokalni spremišni resurs na načelu računalstva u oblaku, kao i povezati se sa sličnim vanjskim resursima.

UNUTARNJA KONTROLA KVALITETE

Uspjelost provedbe leksikografsko-enciklopedičke djelatnosti Zavod prati nizom aktivnosti. U tom će se smislu i dalje provoditi: mjesečna izvješćivanja leksikografa i redakcija o obavljenim radnim zadacima, polugodišnja i godišnja izvješćivanja o cjelokupnoj djelatnosti Zavoda, održavati redoviti sastanci pojedinih redakcija i odjela te sjednice Znanstvenoga vijeća i Ravnateljstva.

U sustav unutarnje kontrole kvalitete ubrajaju se i obvezni petogodišnji izbori i reizbori u leksikografska zvanja, kojima se rad leksikografa vrednuje s pomoću kvantitativnih pokazatelja njihova učinka (broja napisanih i uređenih leksikografskih članaka ili redaka leksikografskoga teksta ili leksičkih jedinica), kao i s pomoću ocjene glavnoga urednika ili voditelja projekta na kojem rade te ocjene voditelja Leksikografskog odjela ili glavnoga ravnatelja. Pri izboru u pojedina leksikografska zvanja vrednuju se i znanstveni radovi relevantni za izbor u znanstvena zvanja, radovi koji su prinos leksikografiji i enciklopedistici te monografske knjige.

Očekuje se da će podizanju kvalitete znanstvenoga rada u idućem petogodišnjem razdoblju pridonijeti dodatno profiliranje znanstvene aktivnosti Zavoda jačanjem uloge Znanstvenoga vijeća (koje prema *Statutu Zavoda* priprema i donosi planove i programe znanstvenoga rada, daje ocjenu o prijedlogu projekata temeljnoga niza, projekta u tijeku izradbe ili nakon završetka te suglasnost na prijedloge znanstvenih projekata, provodi postupak izbora i reizbora u leksikografska zvanja, ocjenjuje rad leksikografa i dr.) te osnivanjem odsjeka prema znanstvenim područjima. Kvaliteti znanstvenoga rada Zavoda pridonosit će i pomoćnik ravnatelja za znanstveni rad i međuinstitucijsku suradnju praćenjem znanstvene produkcije Zavoda, u prvom redu vođenjem evidencije o vrsti i broju znanstvenih publikacija te o njihovu odjeku u znanstvenoj i široj zajednici, ali i organiziranjem i koordiniranjem svih ostalih oblika znanstvene aktivnosti.